

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
dossiernummer
onderwerp Informatiememo keuzevraagstukken ombuigingen
van het college van burgemeester en wethouders
datum 1 september 2020

1 Inleiding

Landsbreed is er een forse toename zichtbaar in de uitgaven voor jeugdhulp en Wmo. Ook Gouda heeft hierdoor te maken met een grote financiële uitdaging. Het college heeft en voelt de plicht om goede zorg en ondersteuning te blijven bieden aan Gouvenaars die dit nodig hebben. Tegelijkertijd heeft het college de verantwoordelijkheid om goed te letten op de kosten die gemaakt worden. Dat betekent dat het college moet bijsturen waar mogelijk en moet komen tot keuzes om de stijgende kosten op een andere manier op te vangen.

De afgelopen maanden heeft er een intensief proces plaatsgevonden om te onderzoeken waar mogelijkheden liggen voor ombuigingen. De gemeenteraad is hier op diverse momenten in meegenomen, zowel schriftelijk als in de dialoog.

Op woensdag 8 juli jl. zijn raad en college, op basis van de Raadsinformatiebrief 2020, met elkaar in gesprek gegaan over de financiële situatie in Gouda. Aan de raad zijn vraagstukken voorgelegd voor de nog op te stellen begroting 2021 e.v. Concreet zijn de volgende vraagstukken met de raad besproken:

1. *Op welke onderdelen ziet de raad mogelijkheden voor bezuinigingen en op welke onderdelen niet?*
2. *Welke verdeling ziet de raad tussen de bezuinigingsopgave gemeentebreed en de bezuinigingsopgave binnen sociaal domein?*
3. *Is het eindresultaat een sluitende begroting of een begroting met een claim/stelpost financiering Rijk?*
4. *Ziet de raad mogelijkheid tot wel of geen lastenverzwaring?*
5. *Ziet de raad mogelijkheid tot wel of niet meer lenen?*
6. *Wil de raad vasthouden aan de ratio's die zijn afgesproken? O.a. weerstandsratio.*

In de raad is een breed scala aan wensen en bedenkingen benoemd. Soms ingebracht door een enkele fractie, soms door meerdere fracties.

Het college heeft uit de raadsdiscussie geprobeerd een aantal hoofdlijnen te halen. Deze hoofdlijnen omvatten het centraal zetten van de leefbaarheid in keuzemogelijkheden, ondersteuning blijven bieden aan de samenleving en verantwoordelijkheid nemen voor een sluitende begroting, waarbij een mogelijke claim richting Rijk in beeld wordt gebracht.

Deze informatiememo geeft invulling aan het verzoek van de gemeenteraad om meegenomen te worden in de keuzes met betrekking tot de ombuigingen. Het college is tot keuzes gekomen voor een realistisch en haalbaar pakket aan ombuigingsmaatregelen. In deze memo worden de keuzes die het college voorstelt uiteengezet. Deze memo is een tussenstap naar de programmabegroting en het tweede ijkmoment toe. Het betreft de gemaakte keuzes en het voorstel van het college. Nadere uitwerking zal worden gedaan in de programmabegroting en het tweede ijkmoment.

Inhoudsopgave

2. Het financiële beeld
3. Leidende principes
4. Voorstel pakket ombuigingsmaatregelen
  - a. Samenvatting
5. Actualisatie coronamaatregelen
6. Tot slot

2 Het financiële beeld

In deze informatiememo wordt met name stilgestaan bij de financiële uitdagingen waar Gouda de komende periode voor staat. Het is daarbij van belang om te beseffen dat de gemeente er financieel goed voor stond in 2019, met een positief jaarresultaat en sluitend meerjarenperspectief. De gemeente Gouda heeft de afgelopen jaren naast het verwezenlijken van ambities voor de stad ook serieus werk gemaakt van het verbeteren van zijn financiële positie. In de periode van 2015 t/m 2019 is de schuldpositie gedaald van € 330 miljoen naar € 268 miljoen en is de algemene reserve gestegen van € 12 miljoen naar € 29 miljoen. Als gevolg hiervan heeft ook de weerstandsratio een positieve ontwikkeling doorgemaakt (van 1,1 naar 1,7). Het is belangrijk te benadrukken dat de gemeente Gouda dankzij deze solide financiële koers vanuit een verantwoorde uitgangspositie vertrekt.

In de Raadsinformatiebrief 2020 is onderstaande tabel opgenomen. Deze cijfers zijn het uitgangspunt van het college om in te zetten op ombuigingen om te komen tot een zoveel mogelijk structureel en reëel sluitend meerjarenperspectief.

Tabel 1: budgetvraagstukken voor Programmabegroting 2021 - 2024

(bedragen * € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Tussenstand meerjarenperspectief per 26 juni 2020 (zie tabel 3)	776	1.509	2.504	1.690	2.280
A. Inschatting effecten sociaal domein (Jeugdzorg en Wmo ¹)	-6.800	-9.700	-9.700	-10.000	-10.500
B. Overige keuzevraagstukken programmabegroting 2021-2024	-1.300	-2.200	-2.700	-2.800	-3.200
<i>Saldo</i>	-8.100	-11.900	-12.400	-12.800	-13.700
Indicatie van meerjarenperspectief na verwerking A en B	-7.324	-10.391	-9.896	-11.110	-11.420

Bij het pakket aan ombuigingsmaatregelen dat het college aan de raad voorstelt, wordt gefocust op de periode van de meerjarige begroting die in november door de raad wordt vastgesteld: 2021 t/m 2024.

Voor het lopende begrotingsjaar 2020 geldt dat de coronacrisis aanzienlijke impact heeft op de financiële projecties, waardoor de prognoses minder betrouwbaar zijn dan voorgaande jaren. Zoals toegelicht in de Raadsinformatiebrief 2020 van juni jl. hebben de crisismaatregelen impact op zowel de uitgavenkant (lasten) als de inkomstenkant (baten) van de gemeente. Een tweede effect ontstaat doordat de voor dit jaar geplande dienstverlening en beleidsmatige productie door de inzet op de bestrijding van de pandemie deels is vertraagd of stilgevallen, waardoor naar verwachting in het lopende boekjaar juist ook onderschrijding op onderdelen van budgetten ontstaat.

Bij de 2^e begrotingswijziging 2020 – die begin oktober aan de raad zal worden aangeboden – wordt een nieuwe inschatting voor 2020 gemaakt. Op dit moment wacht het college deze actualisatie af omdat dan beter kenbaar wordt of maatregelen in de laatste maanden van het jaar nodig zijn om voor het jaar 2020 nog tot een sluitende afronding te komen.

3 Leidende principes

Met de bestuursopdracht 'ombuigingen gemeentebreed en sociaal domein' heeft het college opdracht gegeven voor een verkenning van mogelijke ombuigingsmaatregelen. Dit heeft geleid tot een inhoudelijke analyse van de mogelijkheden tot bijstelling.

¹ Er is hier reeds een keuze gemaakt voor het ombuigscenario zoals omschreven in de Raadsinformatiebrief 2020: Aanneمة bij deze reeks is het aantal jeugdigen dat een beroep doet op jeugdhulp (nu 1 op 7) terug te brengen naar 1 op 8. Daarnaast is hier uitgegaan van het 'keren' van de stijging van de gemiddelde zorgwaarde per jeugdige.

Het college hecht er veel belang aan dat de ombuigingsmaatregelen in samenhang met elkaar worden gebracht en dat er een goede afweging plaatsvindt. Eenzelfde geluid kwam vanuit een aantal fracties naar voren bij het gesprek met de raad op 8 juli. Het college heeft er om deze reden voor gekozen de volgende leidende principes te hanteren bij het komen tot ombuigingen:

1. De handremprocedure zoals benoemd in het coalitieakkoord treedt in werking.
2. De ombuigingsmaatregelen brengen de leefbaarheid in de stad niet in gevaar.
3. Ondanks de ombuigingen houdt de gemeente 'kleur op de wangen', daarbij zijn de ambities uit het coalitieakkoord en de Toekomstvisie Gouda 2030 leidend.
4. Bij de maatregelen wordt ook gekeken naar de gemeentelijke organisatie/bedrijfsvoering.

In het coalitieakkoord heeft het college uitgangspunten benoemd voor financieel gezond beleid gedurende de collegeperiode. Onderdeel van dit beleid is de handremprocedure.

"In het geval dat de sluitende meerjarenbegroting onder druk dreigt te komen, de ratio voor het weerstandsvermogen < 1 dreigt te worden of het schuldenplafond overschreden dreigt te worden (dan wel een combinatie van deze factoren) treedt een handremprocedure in werking. Dat houdt in dat alles tijdig in werking moet worden gesteld om binnen de normen te blijven en dat reeds gemaakte inhoudelijke afspraken – ook die in voorliggend akkoord – ter discussie mogen worden gesteld".

Gezien het vooruitzicht van de financiële situatie heeft het college de handremprocedure in werking gezet. Dit betekent dat in de zoektocht naar ombuigingsmaatregelen het gehele gemeentelijk beleid tegen het licht is gehouden. Een en ander staat los van het saldo over 2020, dat geraakt zal worden door de financiële effecten van de coronamaatregelen. Gelet op de ontwikkelingen in 2020 is dit saldo op dit moment moeilijk in te schatten. Conform de bestendige gedragslijn, zal het saldo over 2020 verrekend worden met de algemene reserve. Het college verwacht dat dit effect incidenteel is, in tegenstelling tot de voorliggende financiële route die zit op het meerjarig financieel perspectief.

De financiële situatie dwingt Gouda tot bezuinigingen. Het college wil voorkomen dat de ombuigingsmaatregelen de leefbaarheid van de stad in gevaar brengt. Gouda is en blijft een stad waar mensen prettig kunnen wonen. Binnen het sociaal domein is de inzet om te kiezen voor maatregelen die de doelstellingen van het langer thuis wonen voor ouderen en psychisch kwetsbaren niet schaden en – als het gaat om het armoedebeleid – die inwoners zo min mogelijk in hun portemonnee raken. Ook is gekeken naar onderwijs(huisvesting), sport- en culturele voorzieningen, publieke gezondheid en duurzaamheidstaken zoveel als mogelijk konden worden ontzien.

De 'kleur op de wangen' van de gemeente is verwoord in twee documenten: het coalitieakkoord en de Toekomstvisie Gouda 2030. Beide documenten geven invulling aan het onderscheidende karakter van Gouda als stad én aan de ambities voor de toekomst.

Het college ziet het coalitieakkoord en de toekomstvisie als leidend principe om intensiveringen te blijven doen die bijdragen aan de gestelde ambities en te voorkomen dat ombuigingsmaatregelen deze ambities schaden.

Ambities Coalitieakkoord Nieuwe energie – Samenwerken en investeren voor Gouda

Gouda staat voor stevige opgaven de komende jaren. Samenwerking tussen inwoners, organisaties en gemeente zijn belangrijker dan ooit. Deze coalitie bouwt voort op het werk dat afgelopen jaren is gedaan, maar plaatst ook nieuwe beleidsaccenten. De komende periode gaat Gouda:

1. Extra investeren in een groen, klimaatbestendig Gouda, met een vooruitstrevende inzet rond energietransitie.
2. Werken met een nieuwe, ambitieuze agenda, die de inzet van bedrijfsleven, onderwijs en overheid rond economie en werk verbindt.
3. Een nieuwe, integrale visie op de inrichting van onze leefomgeving ontwikkelen, met én voor onze stad, en versnelling aanbrengen in de woningbouw.
4. Investeren in sociaal-maatschappelijke samenhang: onderwijs en goede (jeugd)zorg, in leefbare buurten en veilige wijken, in goede en aantrekkelijke stedelijke voorzieningen en meer.

Ambities Toekomstvisie Gouda 2030 – Gouda ligt goed!

1. Stad van tolerantie en ontmoetingen; Gouda staat in 2030 bekend als een tolerante, inclusieve stad. Voorwaarden hiervoor zijn het bevorderen van verbindingen tussen inwoners van verschillende generaties, opvattingen en culturele achtergronden, aandacht voor kwetsbare groepen en het borgen van de veiligheid in de stad.
2. Stad die innoveert vanuit de historie; In 2030 is Gouda een stad die haar historische uitstraling koestert. De mooie historische binnenstad – die nog altijd veel toeristen trekt – vormt Gouda's unique selling point. Het van oudsher zijn van een laaggelegen stad op veengrond vormde en vormt nog altijd onderdeel van Gouda's DNA. Gouda is expert in de aanpak van en kennis over stedelijke bodemdaling.
3. Stad die jongeren iets te bieden heeft; Gouda weet in 2030 jongeren te trekken door de komst van een hbo, culturele voorzieningen en de aanwezigheid van betaalbare, geschikte woningen. Daarnaast is aandacht voor een goed woon- en leefklimaat voor ouderen en wordt actief ingezet op een betere doorstroming op de huizenmarkt: ouderen hebben de mogelijkheid om kleiner te gaan wonen in aangepaste seniorenwoningen, woonzorg-arrangementen en vernieuwende woonvormen.
4. Stad met een knooppuntfunctie; De excellente ligging en goede bereikbaarheid van de stad maken Gouda in 2030 de centrale ontmoetingsplek in de Randstad. Gouda denkt vanuit verschillende strategische locaties in de stad en biedt hoogwaardige bedrijvigheid, waarbij zorg en ICT belangrijke sectoren vormen. Goudse bedrijven werken in clusters samen met elkaar, onderwijsinstellingen en bedrijven in de regio.

Het college creëert met deze leidende principes een afwegingskader voor het maken van keuzes.

4 Voorstel pakket bezuinigingsmaatregelen

Het doel van het college bij de bezuinigingsopgave is, ook de raad gehoord hebbende, te komen tot een pakket aan realistische en haalbare bezuinigingsmaatregelen met behoud van de Goudse identiteit. Het college heeft hiervoor een pakket met voorstellen gemaakt en is van mening dat dit voorgestelde pakket aan maatregelen recht doet aan Gouda en de ambities voor de toekomst.

Hieronder wordt per programma toegelicht waar het college op wil blijven investeren en welke voorstellen gemaakt zijn voor bezuinigingen. Ook wordt toegelicht waarom deze maatregel past bij de leidende principes die het college gehanteerd heeft. De relatief kleine bezuinigingen (<30k) worden in dit overzicht niet benoemd. In bijlage 1 is een overzicht te vinden van alle voorgestelde maatregelen (ook <30k) per programma. Deze voorstellen komen tegemoet aan de wens van de raad om een stofkam door de programma's te halen c.q. een efficiëncyslag te realiseren.

Programma 1 – Economie, werk en onderwijs

Toelichting	2021	2022	2023	2024
intensivering	-185.000	-110.000	90.000	110.000
ombuiging	67.000	67.000	117.000	117.000
saldo	-118.000	-43.000	207.000	227.000

In de het coalitieakkoord en de toekomstvisie staat het duidelijk verwoord. Gouda is de stad die jongeren iets te bieden heeft. Het college blijft zich inzetten voor het verbinden van bedrijfsleven, onderwijs en overheid rond economie. Het versterken van onderwijs op een Hbo-niveau is daar een essentieel onderdeel van.

Binnen Programma 1 wordt de komende jaren geïnvesteerd in het realiseren van de Campus Gouda en de Triple Helix innovatieprojectenagenda Regio Midden-Holland. Het college onderschrijft daarmee het belang van economie, werk en onderwijs in Gouda en het in gezamenlijkheid werken aan (duurzame) groei en innovatie in Midden-Holland.

Ook wil het college starten met een onderzoek duurzame stadsdistributie. Gezien de bezuinigingsopgave wordt voor de uitwerking van dit onderzoek soberder vormgegeven.

Binnen programma 1 is gekeken naar mogelijkheden voor bezuinigingen. Bij deze analyse is gebleken dat de (vandalisme)schade aan schoolgebouwen de afgelopen jaren is afgenomen. De onderschrijding van dit budget voert het college op als ombuiging.

Programma 2: Energie en klimaat

Toelichting	2021	2022	2023	2024
intensivering	-	-	-	-380.000
ombuiging	410.000	910.000	85.000	85.000
saldo	410.000	910.000	85.000	-295.000

De ambitie van het college op het vlak van energie en klimaat is groot. In het coalitieakkoord is beschreven dat het college extra wil investeren in een groen, klimaatbestendig Gouda, met een vooruitstrevende inzet rond energietransitie. Het is een speerpunt waarmee Gouda 'kleur op de wangen' houdt. Een aantal budgetten binnen dit programma worden omgebogen, waarbij nadrukkelijk gekeken is naar efficiency en doelmatigheid.

De energietransitie vraagt lange tijd flinke inzet van alle betrokkenen en er zijn veel initiatieven in de stad. Het college zet nog altijd in op een aardgasvrije buurt, maar deze zal later of in een kleinere omvang gerealiseerd worden.

Een andere ombuiging is de kwalitatieve verbetering van enkele parken in Gouda. In plaats van deze parken volledig aan te pakken wordt er omgebogen naar de inzet op biodiversiteit op meerdere locaties in Gouda.

Het Fonds Duurzaam Funderingsherstel stopt met het verstrekken van leningen, waardoor de gemeentelijke inleg vanaf 2023 kan vervallen. Er lopen nog gesprekken over verwachte projecten waar in 2020-2022 rekening mee is gehouden.

Programma 3: Wonen en leefomgeving

Toelichting	2021	2022	2023	2024
intensivering	-725.000	-750.000	-525.000	70.000
ombuiging	278.000	357.000	356.000	355.000
saldo	-447.000	-393.000	-169.000	425.000

In het coalitieakkoord en de toekomstvisie worden de volgende statements gemaakt. 'In Gouda is het nodig om de woningvoorraad zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin op peil te brengen en houden, in eerste instantie voor onze eigen inwoners'. 'Daarnaast is aandacht voor een goed woon- en leefklimaat voor ouderen en wordt actief ingezet op een betere doorstroming op de huizenmarkt: ouderen hebben de mogelijkheid om kleiner te gaan wonen in aangepaste seniorenwoningen, woonzorg-arrangementen en vernieuwende woonvormen'.

Het college wil het woonbeleid in Gouda monitoren. Het gaat hier om investeren in woon(behoefte)onderzoeken, woningmarktanalyses en het onderzoeken van het versterken van huurbescherming en het stimuleren van doorstroming. Alleen door goed inzicht in onze woningmarkt kan er gestuurd worden.

De Omgevingswet komt eraan. Om op deze nieuwe wet te anticiperen worden de gemeentelijke bestemmingsplannen omgezet naar – uiteindelijk één – omgevingsplan. Deze investering is nodig om klaar te zijn voor de toekomst.

Binnen programma 3 is ook sprake van bezuinigingen. Deze bezuinigingen betreffen het verminderen van het reinigen van vaste kunstwerken en het verlagen van het budget voor scheidingsstand straatmeubilair. In bijlage 1 staat de exacte vermindering omschreven. Het college kiest vanuit efficiëntie en doelmatigheid voor deze ombuiging.

Programma 4: Sociaal domein

Toelichting	2021	2022	2023	2024
intensivering	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
ombuiging	1.317.000	3.774.000	6.615.000	8.724.000
saldo	1.117.000	3.574.000	6.415.000	8.524.000

Zoals eerder benoemd is er een forse toename zichtbaar in de uitgaven voor jeugdhulp en Wmo. Voor het college is dit aanleiding geweest om de sturing en ombuigingsmogelijkheden binnen het sociaal domein tegen het licht te houden. Het college kiest ervoor om de grootste ombuiging binnen het sociaal domein te plaatsen, aangezien daar ook de tekorten vandaan komen.

Hierbij is naast bezuinigen vooral ook uitvoerig bezien hoe de kern van de oorzaak aangepakt kan worden. Dit betreffen grotendeels open-einde regelingen waar de gemeente aan de slag moet om de ontwikkeling te keren. De raad is hier op verschillende moment uitvoerig in meegenomen. De complexiteit van het jeugdstelsel maakt het niet mogelijk om hier op eenvoudige wijze bezuinigingen te realiseren. Bovendien laten de laatste jaren grote fluctuaties zien in de ontwikkelingen en zijn er geen betrouwbare prognoses. Wel ziet het college wel degelijk mogelijkheden om tot steviger sturing te komen en vraagt dit om meerjarige inspanningen.

Daarom is – ten aanzien van de jeugdbudgetten – gekozen voor het formuleren van richtinggevende doelstellingen op het aantal jeugdigen met een maatwerkvoorziening en op de gemiddelde kosten per cliënt. Aannee bij deze reeks is het aantal jeugdigen dat een beroep doet op jeugdhulp (nu 1 op 7) terug te brengen naar 1 op 8. Daarnaast is hier uitgegaan van het 'keren' van de stijging van de gemiddelde zorgzwaarte per jeugdige. Hiermee wordt gekozen om een continue proces te organiseren waarbij gestuurd wordt op de kosten én op de beschikbaarheid van hulp voor wie dat echt nodig is. Om de geformuleerde doelstellingen te behalen stelt het college voor onder meer de volgende maatregelen te nemen:

- in de toegang: aanscherpen indicatiestelling, juridisch kader aanscherpen, herindicering bij aanbieders, samenwerking en afspraken met autonome verwijzers.
- bij aanbieders: aanscherpen contractmanagement, inzet van maximale zorgaandelen, sturen op het zorglandschap als geheel.
- in de keten; samenwerking met aanbieders, verwijzers, onderwijs en cliëntenorganisaties om te bezien waar gezamenlijk keuzes gemaakt kunnen worden om de toenemende vraag naar ondersteuning te keren.

Mogelijk leiden deze maatregelen tot nadere politieke keuzes. Waar wenselijk en noodzakelijk zullen deze keuzes ook in een later stadium weer worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Verder stelt het college voor om waar mogelijk te kijken naar het omzetten van individuele begeleiding (zonder indicatie) naar groepsbegeleiding en een inkooprelatie om te buigen naar een subsidierelatie voor dagbesteding. Met dit laatste kiest het college voor een stop op de open-einde regeling. Dit dwingt aanbieders om selectief te zijn voor wie het echt nodig hebben.

Omdat het inkoop en contractmanagement op regionaal niveau is georganiseerd zal voor het realiseren van de doelstellingen gezocht moeten worden naar regionale overeenstemming over de te varen koers. Dit proces heeft het college reeds ingezet.

'Gouda staat in 2030 bekend als een tolerante, inclusieve stad' staat te lezen in de toekomstvisie. Voor het college betekent dit ook dat goede zorg en ondersteuning cruciaal zijn. Een zorgvraag voorkomen is de beste optie. Daarom is inzet op preventie zo belangrijk en moeten zorgpunten in gezinnen zo vroeg mogelijk in beeld zijn. Ook moet gekeken worden naar kansen voor iedereen om mee te doen via (vrijwilligers)werk, sport- of buurtverenigingen of op andere wijze, uitgaande van een positieve benadering en van de benutting en ontwikkeling van competenties en talenten.

Om te komen tot bezuinigingen binnen programma 4 heeft het college gekozen voor de insteek van efficiency en doelmatigheid van taken. Een aanpassing van de laptopregeling is hier een voorbeeld van. De huidige laptopregeling is gebaseerd op verrekening op basis van bonnen van aangeschafte nieuwe laptops. Inmiddels is gebleken dat stichting Leergeld een optie biedt om refurbished laptops aan jongeren te leveren. Er zal gewerkt worden met een eigen bijdrage van 50 euro per laptop. Ook is het een keuze van het college om vroegsignalering van schulden niet meer via huisbezoek te doen maar per brief. Er was geld gereserveerd voor een gerichte campagne om mensen met oplopende schulden waarvan de gemeente een signaal heeft ontvangen via huisbezoeken te

benaderen. Dit wordt nu omgezet in een aanpak waarbij deze mensen per brief worden gewezen op de mogelijkheden voor budgetondersteuning.

Programma 5: Cultuur, sport en recreatie

Toelichting	2021	2022	2023	2024
intensivering	-180.000	-180.000	-1.005.000	-1.405.000
ombuiging	577.000	643.000	61.000	61.000
saldo	397.000	463.000	-944.000	-1.344.000

'Gouda is een bruisende, vitale en authentieke stad, waar de historie volop wordt beleefd. Dat moeten we koesteren en versterken. Daarom is het van belang om goede culturele en sportvoorzieningen, voldoende uitgaansmogelijkheden – ook voor jongeren - en toonaangevende activiteiten te bieden, voor Gouwenaars en bezoekers van buiten de stad'.

Voor het onderhoud van de sportaccommodaties ontvangt Sport.Gouda een budget via de DVO. Reeds jaren is duidelijk dat dit budget verre van toereikend is om de sportaccommodaties voldoende te kunnen onderhouden op het niveau zoals in de DVO is vastgesteld. Daarom is een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) opgesteld. Het college is voornemens het bestaande onderhoudsbudget voor de sportaccommodaties op basis van deze uitkomsten structureel te verhogen. Het gaat daarbij om exploitatiebudget en investeringsbudget.

Om Gouda goed op de kaart te zetten is stadsmarketing belangrijk. Vanuit efficiëntie en doelmatigheid, en het versterken van de samenhang met de toerisme-inzet stelt het college voor om aandachtig te kijken naar activiteiten die niet of in mindere mate uitgevoerd worden. Een voorbeeld hiervan is het bereik van A0 campagnes of het inkopen van media aandacht in tijdschriften.

Programma 6: Leefbaarheid en veiligheid

Toelichting	2021	2022	2023	2024
intensivering	-80.000	-80.000	-	-510.000
ombuiging	155.000	155.000	155.000	155.000
saldo	75.000	75.000	155.000	-355.000

In de toekomstvisie is Gouda verwoord als stad van tolerantie en ontmoetingen. Dit betekent voor het college ook een stad waar veiligheid geborgd is. Om deze reden maakt het college de keuze om budget beschikbaar te stellen voor een nieuwe gemeentelijke aanpak met betrekking tot mensenhandel en seksuele uitbuiting (in samenwerking met de veiligheidsregio).

Voor de budgetten leefbaarheid en veiligheid heeft het college gekeken naar de mogelijkheid van een efficiency slag. Het voorstel van het college is om de subsidie voor de vergoeding van hang- en sluitwerk en recent ook camera(bellen) stop te zetten. Zeker 1200 woningen zijn extra beveiligd en tegelijkertijd neemt het aantal woninginbraken enorm af. Hierdoor kan eind 2020 gestopt worden met deze regeling. Ook is kritisch gekeken naar het Impulsbudget. Uit analyse blijkt dat er enkele jaren sprake is van overschrijding van dit budget. Deze overschrijding wordt door het college opgevoerd als ombuiging.

Programma 7: Bestuur en organisatie / Programma 8: Algemene dekkingsmiddelen

Toelichting	2021	2022	2023	2024
intensivering	-380.000	-380.000	-380.000	-230.000
ombuiging	1.420.000	1.035.000	1.035.000	35.000
saldo	1.040.000	655.000	655.000	-195.000

Binnen de programma's bestuur en organisatie en algemene dekkingsmiddelen wordt gekeken naar een toekomstbestendig en robuust Gouda. Ook de komende jaren acht het college het wenselijk het

Geheugen van Gouda en de verdere implementatie van digitale processen door te trekken. Ook is het voor de implementatie van de omgevingswet nodig dat processen gedigitaliseerd worden.

Om de realisatie van de woningbouw te versnellen is een reservering gemaakt waaruit een bijdrage aan wooncorporaties voor de projectkosten kan worden verleend ten behoeve van realisatie van sociale huurwoningen. Daarnaast wordt deze reserve ook ingezet voor dekking van inhuur bij de gemeente van extra capaciteit ten behoeve van de versnelling van de woningbouw. Claims waarvan bekend is dat die de komende jaren op deze reserve zullen komen, zijn verwerkt. Het college kiest ervoor om de reserve te verlagen. Nieuwe claims kunnen niet meer vanuit deze reserve worden gehonoreerd.

De bestaande reserve beschermd wonen zal de komende jaren worden benut en worden afgebouwd. Bij een uitname geldt dat ook de regiogemeenten gezamenlijk recht hebben op een ongeveer even groot bedrag als Gouda.

Keuzevraagstuk: Organisatie

Toelichting	2021	2022	2023	2024
ombuiging	- € 600.000	- € 684.000	- € 713.000	- €745.000

Bij deze omvangrijke ombuigingsoperatie wordt ook kritisch naar de organisatie gekeken. De gemeente Gouda kent een lange historie op het gebied van taakstellingen: bezuinigingen die de gehele organisatie hebben geraakt (en bij de laatste bezuinigingsoperatie ook geleid hebben tot een reductie van 25% van de formatie van de ambtelijke top).

Uit vergelijkingen met gemeenten van dezelfde omvang blijkt dan ook dat de formatie van de gemeente Gouda lager dan gemiddeld is.

De gemeente Gouda scoort wel hoger op inhuur in vergelijking met andere gemeenten. Er zijn verschillende redenen om in te huren: vervanging tijdens ziekte, het niet kunnen vervullen van een vacature vanwege schaarste op de arbeidsmarkt, tijdelijk benodigde expertise, projecten van tijdelijke aard of tijdelijke financiering. Daar waar mogelijk en nodig wordt inhuur vervangen door het in dienst nemen van mensen onder voorwaarde dat er sprake is van structurele financiële dekking.

De huidige financiële situatie betekent dat er opnieuw kritisch wordt gekeken naar mogelijke besparingen op de organisatie. In totaal wordt voorgesteld €745.000 te besparen op de organisatie in 2024. Dit kan niet direct gerealiseerd worden vanwege lopende contracten, maar begint met €600.000 in 2021 en loopt dan verder op. De besparing wordt gerealiseerd door te besparen op onder andere contributies, abonnementen en opleidingen, directiebudget en door taken anders vorm te geven. Gezien de ambities die er liggen voor de organisatie betekent een andere invulling dan hierboven voorgesteld het schrappen van taken.

Keuzevraagstuk OZB

Naast de voorstellen die het college binnen de programma's doet, wordt er ook voor gekozen om de OZB naar het landelijk gemiddelde op te trekken. Hoewel een deel van de raad op 8 juli j.l. terughoudend was in het opleggen van een lastenverzwaring, is er geen sluitend perspectief te creëren naar de stellige overtuiging van het college zonder lastenverzwaring. Met een huidig OZB tarief van 0,1097 voor huiseigenaren, blijft Gouda in 2020 onder het landelijk gemiddelde van 0,1245. Door het tarief op te trekken naar het landelijk gemiddelde, ontstaat een opbrengstverhoging van € 1.011.251 die ingezet kan worden ter dekking van het structurele tekort. Daarmee draait het college de eerdere OZB-verlaging uit 2018 gedeeltelijk terug. De jaarlijkse lokale lasten in Gouda stijgen van € 1.048 naar € 1.075. Dit betreft de bruto-opbrengst. In bijlage 2 is een nadere toelichting voor het optrekken van de OZB opgenomen.

Het college zet het kwijtscheldingsbeleid (bijstand) zoals Gouda dit kent onverkort door. Deze kwijtschelding betreft ongeveer 0,1% van de totale bruto OZB opbrengst, zodat de netto-opbrengst iets lager zal uitvallen.

Keuzevraagstuk Claim Rijk

Tijdens de raadsvergadering van 8 juli 2020 is gesproken over de mogelijkheid het begrotingstekort te dichten met een claim richting het Rijk. In bijlage 3 is een uitgebreide toelichting opgenomen van de afweging met betrekking tot een claim bij het Rijk.

De verwachting is dat een claim grotere kans van slagen heeft, als deze gerelateerd kan worden aan een exogene ontwikkeling die voor een groot deel buiten de gemeentelijke invloedssfeer ligt. Ook spelen er breder interbestuurlijke discussies tussen Rijk en VNG, onder andere over de 'opschalingskorting'. Over het algemeen wordt erkend dat de ontwikkelingen binnen de jeugdzorg als exogeen kunnen worden aangemerkt.

Het college acht het niet realistisch, noch financieel prudent, om het totale tekort op jeugdzorg als claim in te dienen. Het Rijk zal dan vermoedelijk het standpunt innemen dat hier sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid, een standpunt dat door het college onderschreven wordt. Beter lijkt het daarom, in de onderbouwing eerst het totale tekort te laten zien om vervolgens inzichtelijk te maken wat de gemeente zelf kan doen om het tekort te reduceren.

	2020	2021	2022	2023	2024
Budget	19.729.048	19.026.626	19.277.483	19.290.595	19.290.595
Prognose	24.777.049	26.635.328	27.034.858	27.440.381	27.851.986
Oorspronkelijk tekort	-5.048.001	-7.608.702	-7.757.375	-8.149.786	-8.561.391
Bijgestelde prognose door gemeentelijke inspanning	24.777.049	26.458.749	25.110.689	22.655.048	20.978.437
Resterend tekort	-5.048.001	-7.432.123	-5.833.206	-3.364.453	-1.687.842

De bovenstaande tabel laat zien dat het oorspronkelijke tekort oploopt naar € 8,6 mln. in 2024. Door gemeentelijke inspanningen wordt gestreefd dit tekort te beperken tot € 1,7 mln. in 2024. Aanname bij deze reeks is het aantal jeugdigen dat een beroep doet op jeugdhulp (nu 1 op 7) terug te brengen naar 1 op 8. Daarnaast is hier uitgegaan van het 'keren' van de stijging van de gemiddelde zorgzwaarte per jeugdige. Bovendien presenteert de bovenstaande tabel een uitzicht op een structureel sluitende jeugdhulp. Als de lijn naar 2025 en verder wordt doorgetrokken, worden de tekorten omgezet in overschotten.

Als de claim een incidenteel meerjarig karakter wordt meegegeven dan zou een claim van € 23,4 mln. kunnen worden ingediend (de optelling van de resterende tekorten tot en met 2024). Het voorstel van het college is om de claim Rijk op deze wijze in te dienen.

4.1 Samenvatting

Onderstaand is een samenvatting van het pakket aan ombuigingsmaatregelen zoals voorgesteld door het college.

(bedragen * €1.000)		2021	2022	2023	2024
Meerjarenperspectief uit programmabegroting 2020 – 2023 (2e ijkmoment 2019)		772	582	2.770	4.732
Saldo 1e begrotingswijziging 2020		1.545	2.195	460	392
Voorlopig saldo na verwerking effecten 1^a begrotingswijziging 2020		2.317	2.777	3.230	5.124
Effect meicirculaire 2020		-808	-273	-1.540	-2.844
Tussenstand per 26 juni 2020		1.509	2.504	1.689	2.280
(A) Inschatting effecten sociaal domein (Jeugdzorg en WMO)		-9.707	-9.660	-10.044	-10.455
(B) Voorstel budgetmutaties; inclusief ombuigingen					
P1. Economie, werk en onderwijs	intensivering	-185	-110	90	110
	ombuiging	67	67	117	117
	saldo	-118	-43	207	227
P2. Energie en klimaat	intensivering	0	0	0	-380
	ombuiging	410	910	85	85
	saldo	410	910	85	-295
P3. Wonen en leefomgeving	intensivering	-725	-750	-525	70
	ombuiging	278	357	356	355
	saldo	-447	-393	-169	425
P4. Sociaal domein	intensivering	-200	-200	-200	-200
	ombuiging	1.317	3.774	6.615	8.724
	saldo	1.117	3.574	6.415	8.524
P5. Cultuur, sport en recreatie	intensivering	-180	-180	-1.005	-1.405
	ombuiging	577	643	61	61
	saldo	397	463	-944	-1.344
P6. Leefbaarheid en veiligheid	intensivering	-80	-80	0	-510
	ombuiging	155	155	155	155
	saldo	75	75	155	-355
P7. Bestuur en organisatie / P8. Algemene dekkingsmiddelen	intensivering	-380	-380	-380	-230
	ombuiging	1.420	1.035	1.035	35
	saldo	1.040	655	655	-195
Subtotaal programma's	intensivering	-1.750	-1.700	-2.020	-2.545
	ombuiging	4.224	6.941	8.424	9.532
	saldo	2.474	5.241	6.404	6.987
Saldo (A) + (B)		-7.233	-4.419	-3.640	-3.468
Keuzevraagstuk Organisatie	ombuiging	600	684	713	744
Keuzevraagstuk OZB	ombuiging	1.000	1.000	1.000	1.000
Subtotaal keuzevraagstukken	ombuiging	1.600	1.684	1.713	1.744
Voorlopige indicatie tekort per 1 september 2020 (NB vóór 2e ijkmoment 2020)		-4.124	-232	-238	556
Keuzevraagstuk claim Rijk		pm	pm	pm	pm
Voorlopige indicatie na verwerking		pm	pm	pm	pm

5 Actualisatie coronamaatregelen

Door COVID19 heeft de gemeente/het college diverse gemeentelijke maatregelen getroffen. Deels zijn dit Rijksmaatregelen die door de gemeente worden uitgevoerd. Deels zijn het maatregelen die door de gemeente Gouda zijn getroffen. In de Raadsinformatiebrief 2020 (d.d. 26 juni) zijn alle getroffen maatregelen opgenomen. Hieronder een korte actualisatie van een aantal maatregelen waarover de Raad moet worden geïnformeerd of waarvoor een Raadsbesluit nodig is.

Gemeentelijk vastgoed

De inning (invordering) van de huurtermijnen voor de huur van gemeentelijk vastgoed is tot 1 november 2020 opgeschort. Het college is voornemens om huurders tegemoet te komen, door per categorie huurders maatwerk te bieden ten aanzien van een huurkorting of betalingsregeling, om zo een bijdrage te leveren in het behoud van bestaansrecht van huurders van gemeentelijke accommodaties, waarbij de insteek is dat huurders zelf, voor zover mogelijk, een verantwoordelijkheid hebben. De raad wordt hierover in een afzonderlijke memo geïnformeerd en gevraagd om een dekkingbesluit.

Toeristenbelasting en precarioheffing terrassen en uitstallingen

De toeristen- en horecabranche, evenals de detailhandel, heeft het financieel moeilijk als gevolg van de coronamaatregelen. Om deze ondernemers te ondersteunen is het college voornemens om de aanslag toeristenbelasting te verlagen naar een nultarief in 2020 en 2021. Dit is de facto bedoeld ter compensatie van de aanslagen en heffingen van 2019 (met name het nultarief 2021). Ook de precario terrassen en uitstallingen worden verlaagd naar een nultarief in 2020 en 2021. Hiertoe komt in oktober een Raadvoorstel waarin wordt voorgesteld de Verordeningen toeristenbelasting 2020 en de Verordening precariobelasting 2020 met terugwerkende kracht aan te passen. Voor 2021 wordt dit meegenomen in de behandeling van de begroting.

Goudse Schouwburg

Op 7 september vindt een informatieavond plaats met de raad waarin zij wordt bijgepraat over de Schouwburg. Daarna zal de raad om input worden gevraagd in de vorm van wensen en bedenkingen inzake de benodigde cofinanciering voor het door OCW beschikbaar gestelde steunbedrag.

6 Tot slot

Het college neemt zijn verantwoordelijkheid om goede zorg en ondersteuning te bieden aan inwoners en organisaties in de stad. Tegelijkertijd kiest het college bewust voor de voorgestelde ombuigingen om sturing te geven aan de kosten die gemaakt worden.

Het college gaat op basis van deze informatiememo graag in gesprek met de raad, waarbij de voorgestelde keuzemaatregelen centraal staan. Daarbij is er mogelijkheid voor de raad om met alternatieve maatregelen en dekkingvoorstellen te komen.